

BIULETYN POGRANICZA

STYCZEŃ / LUTY 2018

Mail nieczytelny?

[Zobacz w
przeglądarce.](#)

"KOLEKCJA FILMOWA OPOWIEŚCI
POGRANICZA - PAMIĄTKI" JUŻ
NIEBAWEM!

10 lutego 2018 roku odbędzie się oficjalna premiera najnowszej, szóstej już "Kolekcji Filmowej Opowieści Pogranicza" tym razem dedykowanej pamiątkom. Intensywne prace nad kolekcją trwały od maja do grudnia 2017 roku. Tworzyli ją sejnianie w różnych rodzinnych konstelacjach. Każdy film został przygotowany inną techniką m.in. wykorzystano wycinanki na białym kartonie, pracę na wieloplane, malowanie akwarelami, rysowanie czarnym węglem.

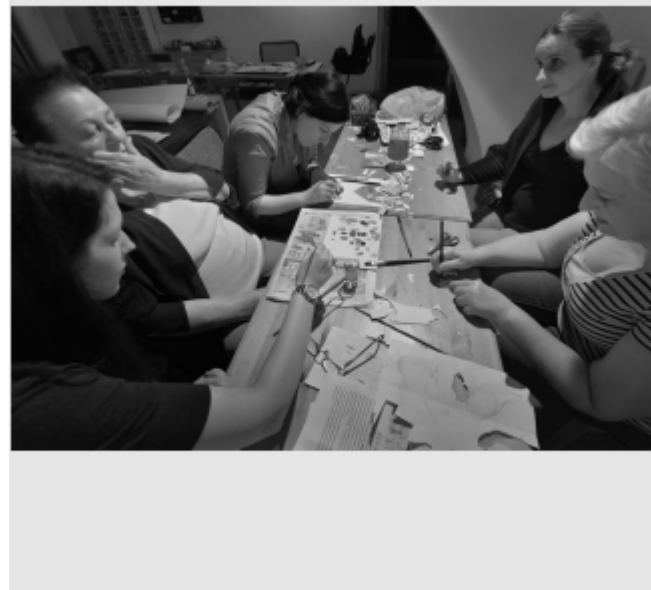
W RADIU BIAŁYSTOK O NAJNOWSZEJ KOLEKCJI

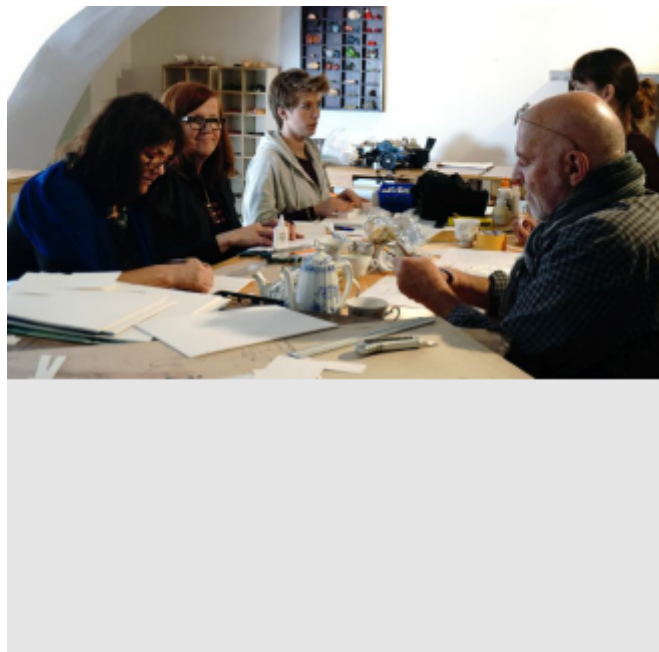
Na najnowszą kolekcję składa się dziesięć nowych obrazów poświęconych rodzinnym pamiątkom, m.in. historie związane z wiarą, sąsiedztwem i pograniczem. Jest wśród nich opowieść o fotografii na której widnieje pradziadek Powstaniec Styczniowy; o świętym obrazie przekazywanym kobietom z pokolenia na pokolenie; o krzyżu przywiezionym przez prababcinę z Odessy; o porcelanowej filiżance i jej skomplikowanych polsko-niemieckich losach; o ponad stuletniej narzucie żydowskiej, która upamiętnia sejneńskich Żydów mieszkających tu przed wojną; o papierośnicy będącej pamiątką po zaprzyjaźnionej rodzinie litewskiej.

[PRZECZYTAJ, JAK POWSTAWAŁY FILMY](#)

Jak mówi Bożena Szroeder, czuwająca nad całością artystyczną przedsięwzięcia, to piękne tematycznie opowieści, które są zarazem bardzo intymne i warte opowiedzenia. Często to rodzinna pamiątka skłania do opowiedzenia pobocznych historii, które uruchamiają mnóstwo wspomnień, a zarazem bardzo piękny i czuły strumień narracji o domu rodzinnym.

OBEJRZYJ GALERIĘ ZDJEĆ Z WARSZTATÓW

Nad filmami tej kolekcji pracowały z uczestnikami reżyserki: Daria Kopiec oraz Joanna Polak. Za opiekę artystyczną odpowiadali: Ola Kotarska, Dominika Turowicz i Wiesław Szumiński. Nad całością artystyczną czuwała Bożena Szroeder.

Łącznie we wszystkich kolekcjach zrealizowano już 54 filmy, z których wiele było pokazywanych i nagradzanych na festiwalach w Polsce i na świecie.

PRZECZYTAJ O HISTORII PROJEKTU

O WSPÓŁPRACY Z POGRANICZEM OPOWIADAJĄ
REŻYSERKI:

DARIA KOPIEC

JOANNA POLAK

POŻEGNANIA

ODESZŁA LIDIA
OSTAŁOWSKA

Odeszła Lidia Ostałowska. Była piękna. Nie w sensie, jaki dzisiaj się temu przypisuje – piękna, ale... Była piękna w duchu greckim, bez żadnego ale. Współczująca i gościnna, z naturalną urodą szarej świetlistości dobra, bez makijażu. „Zawsze jestem obca” – powiedziała kiedyś w rozmowie z Remigiuszem Grzelą. W tym mini-autoportrecie skrywa się sekret jej bliskości z ludźmi i ciepłej intymności jej pisarstwa. Spotykając innych była czystą, nie zapisaną kartką papieru; nie pretendowała do swojości, nie epatowała wiedzą o innych, nie pisała „reportaży wcieleniowych”, nie zacierała granic, niczego nie udawała. I to właśnie dlatego jej teksty tak są gościnne dla innych, głęboko wsłuchane w materię ich codziennego życia, czułe na poezję ich wyobraźni.

Towarzyszyła Pograniczu niemal od samego początku, od Cygańskiej Wioski Artystycznej, po której wyruszyła w jedną z najważniejszych podróży swojego życia, ku Cyganom. Używała tego wycofanego ze słownika poprawności politycznej słowa za swoim przewodnikiem Jerzym Ficowskim, dla którego od zawsze słowo to brzmiało godnie. W tej podróży napisała wiele wspaniałych opowieści, aż po książkę „Farby wodne”, jedno z największych osiągnięć polskiej szkoły reportażu. Jej teksty z magazynu Wyborczej „Dach, który nie przesłania nieba” i „Chodź bliżej, to o nas” należą do najlepszych jakie kiedykolwiek o Pograniczu napisano. Opowieści o budowaniu Niewidzialnego Mostu nadała tytuł „Medea, czyli most”, który wiele mówi o niej samej – miała wielki dar przemieniania obcości w podróż ku drugiemu.

Krzysztof Czyżewski / fot. Wiesław Szumiński

[OBEJRZYJ NAGRANIE SPOTKANIA Z LIDIĄ OSTAŁOWSKĄ](#)

REPORTAŻE LIDII OSTAŁOWSKIEJ O POGRANICZU

CHODŹ BLIŻEJ, TO O NAS

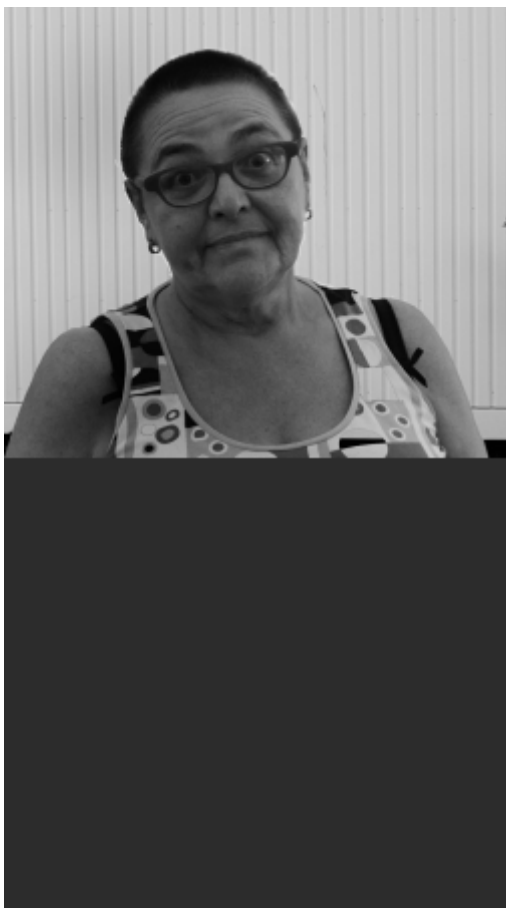
"Kilka lat temu Bożena Szroeder wraz z przyjaciółmi z Pogranicza zrobiła skromną wystawę "Nasze stare dobre Sejny" z dawnych fotografii i pocztówek. Przynosiły je dzieci. Wymyśliła też lekcję dla szkół. Kolejnym klasom pokazywała zdjęcia, opowiadała o mieście i przytaczała legendy. Dzieci przyprowadziły na wystawę rodziców i dziadków. Pocztówki poruszyły dorosłych, wrócili do jesiwy z kolejnym fotografiami. Bożena: - Na pograniczu trudno zrobić coś wspólnie. W Sejnach Polacy i Litwini mają osobne imprezy. A na zdjęciach, które wtedy dostaliśmy, byli wszyscy. Pomyślałam, że to ważne. Ogłosiłam konkurs literacki pod tym samym tytułem co wystawa. Dzieci, których prace wydały mi się interesujące, zaprosiłam na zajęcia. Zabrałam je w podróż w przeszłość. Chciałam, żeby

TRZY TAJEMNICE PANA JANKA

"Nazywam się Lidia Ostałowska, pracuję w „Gazecie Wyborczej”. Mam szczęście, zajmuję się reportażem. A reportaż zawiera w sobie cały świat. Jest narzędziem poznania, stylem życia, sposobem na zarobienie pieniędzy. Daje poczucie sensu, mimo momentów zwątpienia. Reporter szuka przygody. Nie teoretyzuje, tylko idzie wprost za swoim nosem. Tymczasem mam dla „Pressa” pisać o warsztacie. Co zrobić, żeby reportaż był dobry. Może szkoły dziennikarskie mają na to przepis. Nie wiem, bo nie kończyłam. Ja go nie znam. Ale myślę, że da się określić zasady, bez których przyzwoity tekst nie powstanie. Weryfikować fakty, pytać o zdanie wszystkie strony konfliktu itd. - to warunki całkiem oczywiste. Inne stanowią osobiste wyposażenie reportera. Na przykład skłonność do ryzyka i odwaga

młodzi Litwini odkryli Sejny litewskie, Polacy - polskie, by o swoich Sejnach opowiedzieli staroobrzędowcy. Nie od razu wyłoniła się grupa wielonarodowa. Więc Stowarzyszenie Litwinów, z którym współpracowałam, skontaktowało nas z uczniami litewskimi. Dołączyła jeszcze Ilona - starowierka".

potrzebne są korespondentowi wojennemu. Gdy ktoś zajmuje się historią, musi mieć wyobraźnię i cierpliwość. Jeśli znika ciekawość, zostaje tylko rutyna, należy zmienić pracę lub gatunek. To już dotyczy każdego. O iskrze Bożej też nie wolno zapominać".

MEDEA. CZYLI MOST

"Scenografia już prawie gotowa. Most, czarny, spina dwa brzegi. Tkana kurtyna wisi wysoko. Huśtawki czekają na gości" - notatka z 21 sierpnia w "Dzienniku Budowniczych Mostu". Powstał nieco później w parku dworu w Krasnogrudzie. Mały Czesio Miłosz przyjeżdżał tu niegdyś w wakacje do ciotek, a my parę lat temu ogłaszaliśmy polską prezydencję w Unii. Budowniczych zaprosiły na Sejneńszczyznę ośrodek i Fundacja Pogranicze. Goście usłyszeli, że most będzie niewidzialny. To kilkadziesiąt osób z okolicznych wiosek - Żegar, Dusznicy, Gib, Ogrodnik - i z różnych kontynentów. Sporo dzieci i nastolatków polskich, litewskich, białoruskich, ukraińskich".

BENJAMIN ANOLIK NIE ŻYJE

SŁOWO KRZYSZTOFA CZYŻEWSKIEGO

Smutna wiadomość nadeszła z Kibucu Bojowników Getta – w piątek odszedł Benjamin Anolik (3.5.1926-2.2.2018), korczakowiec, współtwórca Muzeum Bojowników Getta Warszawskiego oraz Muzeum Pamięci Dzieci Yad LaYeled (Ku przyszłości) – niezwykłych instytucji wzniesionych na terenie kibucu.

Pogranicze od dawna łączy silne więzy z tym niezwykłym miejscem w zachodniej Galilei, nie tylko dlatego, że współtworzyła je pochodząca z Sejn i pobliskiej Dusznicy Sara Szner, ale przede wszystkim z powodu ducha tego miejsca, przenikniętego walecznym buntem, społecznym zaangażowaniem, troską o dzieci i perspektywę jutra, bez której wierność pamięci przeradza się w martwą celebrację. Życiowe credo Benjamina Anolika to: „Przybyliśmy tu by zbudować dom wypełniony życiem” – słowa Antka Cukermana, jednego z przywódców powstania w getcie warszawskim i dowódcy plutonu żydowskiego w powstaniu warszawskim, wypowiedziane na otwarciu kibucu Lochame ha-Geta’ot. Równocześnie z powołaniem do życia kibucu w kwietniu 1949 roku, zaczęto budowę tzw. Domu Bojowników Getta – pierwszego w świecie muzeum Holokaustu, połączonego z Muzeum Żydowskiego Dziedzictwa Oporu oraz z Centrum Studiów i Dokumentacji im. Icchaka Katzenelsona. Całe powojenne życie Benjamina Anolika związane było z tym miejscem, tak jak i z dziełem Janusza Korczaka, które propagował na całym świecie, współtworząc „ruch korczakowski” i publikując wiele książek jemu poświęconych.

Na zdjęciu Benjamin Anolik z Bożeną Szroeder w Sejnach.

AKTUALNOŚCI

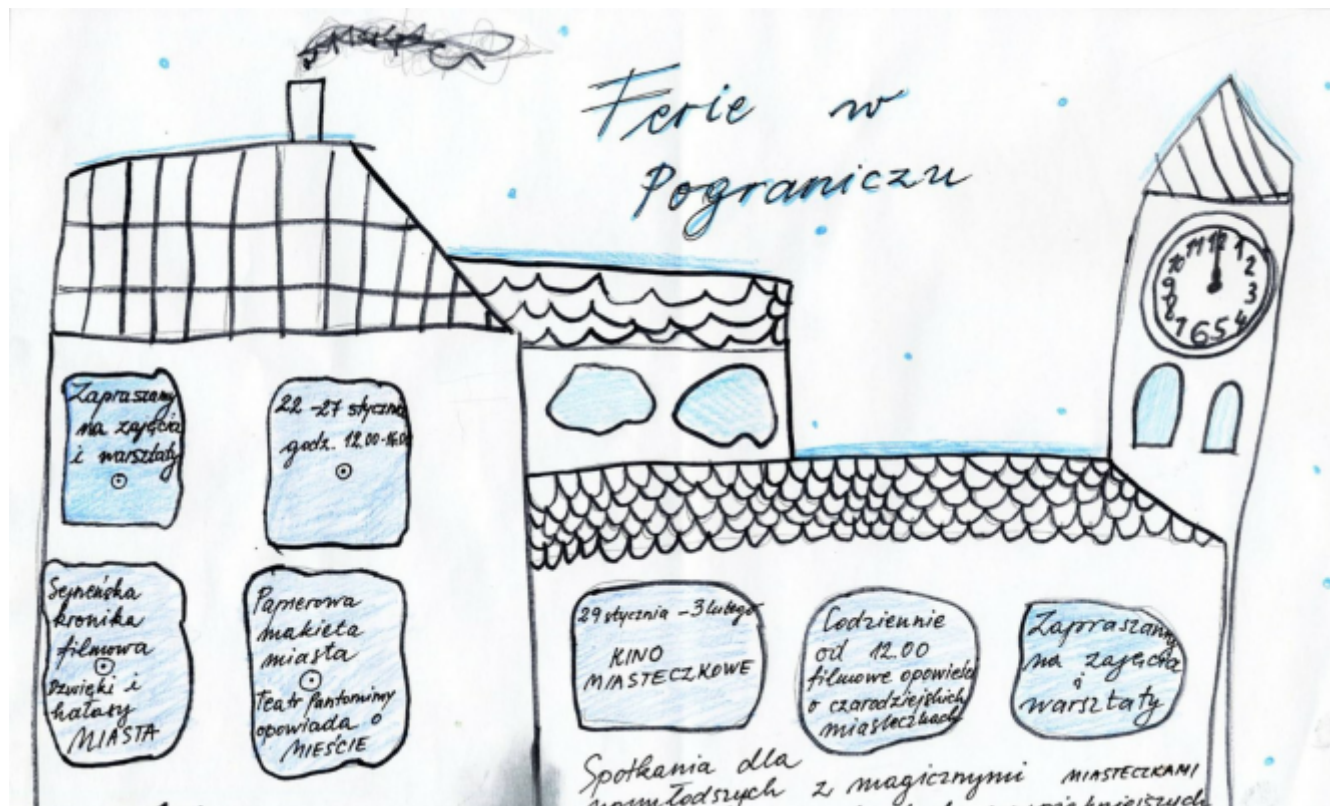
1 % NA RZECZ FUNDACJI
POGRANICZE I
MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM
DIALOGU W KRASNOGRUDZIE

Drodzy Przyjaciele, Sąsiedzi, Goście! Serdecznie prosimy o przekazanie 1% podatku na rzecz Fundacji Pogranicze i Międzynarodowego Centrum Dialogu w Krasnogrudzie.

2017 rok był dobrym czasem pracy z mieszkańcami Sejneńszczyzny oraz sąsiedzkich pogranicz, spotkań z animatorami oraz artystami. Staramy się jeszcze aktywniej działać na rzecz naszego regionu, budujemy także sieć współpracy na całym świecie. Mamy jeszcze wiele, marzeń, planów oraz pokłady pasji. Chcielibyśmy rozwijać działania naszych Pracowni Krasnogrudzkich oraz w dalszym ciągu opiekować się Krasnogrudą, by była miejscem otwartym dla wszystkich, którzy przyjadą czerpać z doświadczeń naszej pracy lub cieszyć się krasnogrudzką naturą. Będziemy wdzięczni za przekazany przez Was 1%.

[DOWIEDZ SIĘ, JAK PRZEKAZAĆ 1%](#)

FERIE W POGRANICZU

W SEJNACH DLA MŁODSZYCH I STARSZYCH

Podczas tegorocznych ferii dla dzieci w różnym wieku równolegle odbywały się zajęcia w kilku sejneńskich pracowniach.

Wspólnie z muzykami z Orkiestry Klezmerskiej dzieci poznawały odgłosy miasta. Niektóre z nich po raz pierwszy miały kontakt z profesjonalnymi instrumentami.

Aktor Mieczysław Giedroń, który w swoich spektaklach wykorzystuje elementy pantomimy, przygotował spektakl pt: "Klaunada", który objęły dzieci z Przedszkola Językowego Lets Talk Sejny i Przedszkola Miejskiego.

W baśniowej komnacie dzieci wybrały się w literacką podróż przez prawdziwe i fikcyjne krainy. Dzieci zanurzały się w lekturę baśni arabskich, odwiedziły Bullerbyn i Valleby w Szwecji, Londyn z misiem Paddingtonem.

W KRASNOGRUDZIE DLA PRZEDSZKOLAKÓW

Podczas ferii zimowych we dworze w Krasnogrudzie działała pracownia artystyczna dla młodszych dzieci z okolic Krasnogrudy i przedszkola w Poćkunach. Zajęcia poświęcone były „tajemniczym budowlom pełnym sekretów, skrytek i skarbów rodzinnych”. Pod opieką Doroty Jaczewskiej i Joanny Rakucewicz dzieci rozmawiały o domu i rodzinie oraz wykorzystywały różne techniki plastyczne, by stworzyć inspirowane tematem prace plastyczne.

Zajęcia realizowane były również w plenerze, w Parku Krasnogrudzkim, gdzie pod okiem Kseniji Konopek dzieci poznawały ptaki i tworzyły dla nich domki. Warsztaty odbywały się przez całe ferie we wtorki, czwartki i soboty. W tym czasie dorośli opiekunowie mogli spędzić chwilę w kawiarni "Piosenka o porcelanie".

"MESJASZ Z RODU EFRAIMA"

- PIERWSZY AUDIOBOOK

POGRANICZA!

Wiosną 2018 roku ukaże się pierwszy audiobook wydawnictwa Pogranicze: "Mesjasz z rodu Efraima" Mosze Kulbaka w przekładzie Krzysztofa Czyżewskiego. Mistyczna opowieść czytana jest przez tłumacza, towarzyszy jej muzyczna oprawa Mikołaja Poncylijusza. Słowo i dźwięk współtworzą słuchowisko, które przenosi słuchacza w niezwykle świat chasydzkiej tradycji, misteryjnego widowiska i surrealistycznego humoru.

POGRANICZE W FILMIE "IN BETWEEN?"

W lipcu ubiegłego roku młodzi Europejczycy badali historię pogranicza polsko-litewskiego i siedmiu innych regionów europejskich. W ramach projektu In Between?, organizowanego przez Europejską Sieć Pamięć i Solidarność, studenci odwiedzili Sejny i Krasnogrudę w Polsce, oraz Wilno, Trakai i Panierai na Litwie. Podczas spotkań z mieszkańcami uporządkowali rodzinne archiwa i zarejestrowali wspomnienia. Przygotowane przez studentów filmy krótkometrażowe są już dostępne online.

PAWEŁ KOWAL W PUŃSKU I SEJNACH

Paweł Kowal spotkał się ze słuchaczami w Sejnach i Puńsku, inaugurując tym samym nowy cykl Pogranicza 1918/1968 - Wolność/Solidarność. Na cykl złożą się spotkania z wybitnymi intelektualistami i badaczami. Na 10 marca przewidziana jest rozmowa z Jackiem Kubiakiem poświęcona Bieżeństwu oraz pokaz filmu "Jasnowłosa prowincja". Na przełomie kwietnia i maja odbędzie się natomiast spotkanie ze Zbigniewem Machejem dedykowane protestantom i reformacji. Towarzyszyć mu będzie rozmowa o tomiku pieśni duchowych Jerzego Trzanowskiego "Cithara sanctorum".

Paweł Kowal - politolog, historyk, publicysta, polityk, adiunkt w Instytucie Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk, wykłada m.in. w Studium Europy Wschodniej UW. Kieruje Radą Naukową Przedstawicielstwa PAN w Kijowie. Redaktor naczelny Warsaw East European Review. Prowadzi badania na tematy transformacji w Europie Środkowej i ZSRS oraz polityki wschodniej, wykładał m.in. na Ukrainie, w USA, Kanadzie i Chinach.

[OBEJRZYJ RELACJĘ ZE SPOTKANIA](#)

[KOLEKCJA OSKARA SCHENKERA
W ZBIORACH POGRANICZA](#)

W roku 2017 biblioteka Fundacji Pogranicze w Krasnogrudzie została obdarowana kolekcją bibliofilskich zbiorów dra Oskara Schenkera podarowaną przez jego syna Alexandra Schenkera.

Kolekcja liczy 283 publikacji, pośród nich znajdują się cenne książki z końca XIX i początku XX wieku autorstwa mistrzów literatury polskiej i światowej m.in. Wincentego Pola, Jakoba Burckhardta, Adama Mickiewicza, Władysława Łozińskiego, Miguela Cervantesa de Saavedry, Jana Lorentowicza, Bernardo Zaydlera, Leopolda Staffa, Stanisława Wyspiańskiego, Tadeusza Boy-Żeleńskiego, Henryka Rodakowskiego.

Ośrodek "Pogranicze - sztuk, kultur,
narodów"

ul. Piłsudskiego 37, 16-500 Sejny

centrum@pogranicze.sejny.pl

tel./fax +48 87 516 27 65

Fundacja Pogranicze

Międzynarodowe Centrum Dialogu

Krasnogruda 14, 16-500 Sejny

krasnogruda@pogranicze.sejny.pl

tel./fax +48 87 565 03 69

Kontakt z redakcją newslettera: newsletter@pogranicze.sejny.pl

Mamy nadzieję, że lubisz nasze newslettery. Jeśli nie, [możesz się wypisać.](#)